T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 349
KARAR NO : 2020 / 438
KARAR TR : 13.07.2020

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. S.A.Ş.
Vekili : Av. Av.G. U.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av.S. C.

O L A Y: Davacı vekili dilekçesinde; müvekkili şirkete kasko sigortası poliçesi ile sigortalı 58 …575 plakalı aracın, S. E.'nin sevk ve idaresinde Kayseri ilinden Kahramanmaraş istikametine seyir halinde iken, yolun daralan kısmından levhalara çarparak aracının takla atması neticesinde yaralamalı ve maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini, kaza yerinin karanlık olduğu, işaret ve levhaların yetersiz olduğu ve ışıksız olmasından dolayı yolun bakım ve onarımı işaretlemelerinden sorumlu Karayolları Genel Müdürlüğünün kazanın oluşumunda kusurlu olduğunu; müvekkili şirketin sigortalının hasarı için 25/12/2018 ve 27/12/2018 tarihlerinde toplam 42.000,00.-TL ödeme yaptığını; sovtaj bedeli düşülüp kusur oranına göre 23.550,00.-TL davalıdan rücu hakkı doğduğunu; Türk Ticaret Kanunun 1301 maddesi hükmüne göre davacı sigorta şirketinin, sigortalıya zarar verenlere karşı, talep ve dava hakları bakımından sigortalısının kanuni halefi olduğunu, bu hususta davalıya ihtar çekildiğini, ancak kusurları olmadığı yönünde cevap verdiklerini ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, müvekkili şirketin ödemiş olduğu 23.550,00.-TL'nin ihtarın tebliğ edildiği tarihten itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

KAHRAMANMARAŞ 2.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 17.12.2019 gün ve E:2019/638, K:2019/516 sayı ile, "(…) Eldeki dava; Sigorta poliçesine dayalı olarak, davacı sigorta şirketinin dava dışı sigortalısına ödediği hasar tazminatının davalı idareden rücuen tahsiline yönelik davadır.

Toplanan delillere göre dosyanın bir bütün olarak incelenmesi neticesinde: Dosyaya celp edilen bilgi ve belgeler ile tüm dosya kapsamına göre; Her ne kadar davaya konu olayda araç trafiğine mahsus yolda gerekli düzenlemelerin yapılmadığını, yola sürücüleri uyarmak amaçlı uyarıcı levha konulmadığını, davacı sigorta şirketi sigortalının hasarı için 25/12/2018 ve 27/12/2018 tarihlerinde toplam 42.000,00.-TL ödeme yaptığını, sovtaj bedeli düşülüp kusur oranına göre 23.550.00.-TL olarak davalıdan rücu hakkı doğduğunu, bu nedenle davacı şirketin ödemiş olduğu 23.550,00.-TL'nin davalıdan tahsiline yönelik rucuen alacak davası açılmış ise de, Kamu tüzel kişilerinin, yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararların niteliği gereği hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla anılan idarelere karşı hizmet kusurlarına dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 2. Maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerektiğinden davanın HMK'nun 114/1 -b maddesi gereğince yargı yolu caiz olmadığından HMK'nın 115/2 maddesi gereğince Yargı yolu bakımından dava şartı eksikliği nedeniyle davanın usulden reddine ilişkin aşağıdaki şekilde karar vermek gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan gerekçe doğrultusunda;

1-) Yargı yolu bakımından dava şartı eksikliği nedeniyle davanın usulden REDDİNE…" karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesi: 9.3.2020 gün ve E:2020/456, K:2020/468 sayı ile, davacı vekilinin istinaf başvurusunun HMK'nin 353/1-b, 1 maddesi uyarınca esastan reddine HMK'nin 362/1-a maddesi gereğince kesin olarak karar vermiş ve Mahkeme kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

KAHRAMANMARAŞ İDARE MAHKEMESİ: 8.5.2020 gün ve E:2020/345 sayı 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1., 2.,10., 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne yer verdikten sonra; "(...) Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik

düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca, dosyanın ve Kahramanmaraş 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2019/638 esas sayılı dava dosyasının görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilinceye kadar ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 13.07.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı şirketin sigortalamış olduğu aracın kaza yapmasında davalı idarenin kusuru bulunduğundan bahisle sigortalıya ödenen tazminatın davalı idareden rücuen tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde*; "* Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) (Mülga: 17/10/1996-4199/47 md.)

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (Değişik: 17/10/1996-4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) (Ek:18/10/2018-7148/14 md.) Bu Kanunun 31 ve 49 uncu maddeleri kapsamında takoğraf ve çalışma-dinlenme süreleri yönünden karayolları denetim istasyonlarında denetim yapmak ve trafik idari para cezası karar tutanağı düzenlemek,

l) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyolların habitatları böldüğü yerlerde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görüşünü alarak yaban hayvanlarının geçişlerine izin verecek menfez, ekolojik köprü ve benzeri tesisleri yapmak,

m) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Otoyollarda yaban hayvanlarından kaynaklanacak trafik kazalarını önlemek maksadı ile kafes tel çit yapmak,

n) (Ek:29/11/2018-7153/9 md.)(5) Yaban hayvanlarının muhtemel yaşam alanlarının bulunduğu bölgelerdeki karayollarında uyarıcı levhalara yer vermek,

o) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

(Son fikra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.)" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik

kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı şirket tarafından sigortalı bulunan 58…575 plaka sayılı aracın sürücüsünün, Kayseri ilinden Kahramanmaraş istikametine seyir halindeyken km 40+100e geldiğinde araç sollama esnasında işaret ve levhalarını görmeyerek, yolun daralan kısmından levhalara çarparak, trafiğe kapalı alana geçerek aracın takla atması sonucu yaralamalı ve maddi hasarlı trafik kazası gerçekleştiği; kazanın meydana gelmesinde davalı idarenin kusur ve sorumluluğu bulunduğundan bahisle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla davacı şirketin sigortalıya ödemiş olduğu 23.550,00 TL. nin faizi ile birlikte davalı idareden rücuen tazmini istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Kahramanmaraş İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kahramanmaraş 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 17.12.2019 gün ve E:2019/638, K:2019/516 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Kahramanmaraş İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Kahramanmaraş 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 17.12.2019 gün ve E:2019/638, K:2019/516 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 13.07.2020 gününde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.13.07.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN